

عنوان مقاله:

یک امپراتور ناشناخته در نقشبرجسته شاپور یکم ساسانی: تنگ چوگان؛ بیشاپور ۳

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های تاریخی، دوره 12، شماره 4 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

سیدصاحب برزین - استادیار گروه تاریخ، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

محمد توکلیان - کارشناسی ارشد گروه تاریخ، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران

خلاصه مقاله:

پژوهشگرهای خارجی و داخلی تاکنون پژوهش های ژرف و بررسی های موشکافانه ای درباره نقوش برجسته ساسانی انجام داده اند. این پژوهش ها که به طور مداوم از آغاز قرن بیستم میلادی شروع شد و تا عصر حاضر ادامه دارد، به رمزگشایی و روشن شدن حقایق بسیاری از این نقوش، به ویژه تعیین هویت افرادی که در آن حضور دارند، منجر شد و تا حدودی، به پیداشدن قطعه های گمشده این پازل سردرگم کمک کرد. متأسفانه به علت فرسایش فراوان و آسیب دیدگی شدید این نقوش، تشخیص هویت افرادی که در آن حضور دارند، کمی با دشواری روبه روست. هدف این مقاله تعیین هویت فردی است که در سنگ نگاره شماره سه بیشاپور، در تنگ چوگان کازرون، زیر سم اسب شاپور به اصطلاح لگدمال شده است. بر همین اساس و با مقایسه آن با دیگر نقوش، نظر جمعی پژوهشگرهای این عرصه بر گوردیانوس سوم بودن (Gordyanos III) این فرد است؛ اما جزئیات پوشاک و چهره این فرد، با دیگر نقوشی که در آن امپراتور رومی به تصویر کشیده شده است، کمی متفاوت است. با توجه به هم زمانی حمله والرینوس (And the Rianus) و قدرت گرفتن ادیناتوس، امیر پالمیری در بین النهرین و سوریه که به رقیبی جدی برای شاپور بدل شد، احتمال می دهیم سنگ نگاره شماره سه روایتی از بازه زمانی ۲۴۸ تا ۲۵۰م باشد. در ادامه، تلاش می شود با بازنگری در تاریخ تحولات سیاسی ساسانیان و هماهنگ سازی و مقایسه آن با نقوش شاپور یکم در بیشاپور و نقش رستم و دارابگرد که در آن امپراتورهای رومی حضور دارند و همچنین با کمک گیری از علم سکه شناسی، هویت این شخص روشن شود.

کلمات کلیدی:

نقوش برجسته ساسانی، بیشاپور، امپراتورهای رومی، شاپور یکم، ادیناتوس، تنگ چوگان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1272098>

